

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI

Nr. 3 (317)

21. jaanuaril 1928 a.

VIII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
poolaastas „ 5.—
veerandaastas „ 2.50

Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Kr. 8 —
poolaastas „ 4.—
veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek.	Kr. 40.—	1/4 lehek.	Kr. 10.—
1/2 „	20.—	1/8 „	5.—
1/3 „	13.50	1/16 „	2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Aadressi muutmine 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) Eugen Maddison, Uus kord. 2) Veel elanikkude registreerimisest. 3) Mõnd välismaalaste kohta. 4) Huvitavamaid pangatsekivõltsimisi. 5) Valemängijad vanal ajal. 6) Kohtuministri seletus tempelmaksu asjus. 7) Ametlik osa. 8) Välismailt. 9) Küsimusi ja kostmisi. 10) Kuulutusi.

H. TANN Jiu-Jitsu.

Nägematu relv endakaitseks.

Raamat sisaldab 53 näitlikku pilti.

**Hind Kr. 2.—, politsei-
ametnikkudele Kr. 1.75.**

Soovi peale saadetakse raamat
ka posti kaudu kätte, kui selle
hind tasutakse ette.

Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastuse väljaanne.

Uus kord.

Eugen Maddison.

„Ajutine seaduste ja administratiivsete korralduste väljaandmise ja väljakuulutamise kord“ (R. T. nr. 1 — 1919. a.) on kaotanud oma maksvuse: 1. jaanuarist on astunud jõusse „Riigi Teataja seadus“ (R. T. nr. 115 — 1927. a.). Oleks võidud loota, et ajutist korda asendav seadus osutub sirgejoonelisemaks ning selgemaks kui endine, kuid kahjuks kannab ta teatavaid tunnuseid, mis tõendavad, et on otsitud kompromisse, et kokkulepet saavutada. See asjaolu eeldab tulevikus lahkarvamisi, arusaamatusi, võib olla isegi valitsuse kriise. Teatavasti oli „ajutise seaduste ja administratiivsete korralduste väljaandmise ja väljakuulutamise korra“ järgi kohtuministeeriumi ülesandeks selle järele valvata, et täidesaatva riigivõimu asutuste poolt avaldamiseks saadetud administratiivsed korraldused ja määrused: a) tuleksid selleks õigustatud allikast, b) põhjeneks maksval seadusel, d) E. A. V. deklaratsiooniga (pärast põhiseadusega. E. M.) kokkukõlas oleksid ja c) välistele ja sisemistele tehnilistele nõuetele vastaksid (§ 4). Kohtuministeerium võis keelduda temale saadetud korralduste või määruste avaldamisest, kui tähendatud korraldused või määrused eelpooltoodud nõuetele ei vastanud (§ 5). Kohtuministeeriumi keeluotsusele võis kaevata asjast huvitatud ministeerium Eestis ajutisele valitsusele (pärast vabariigi valitsusele. E. M.) edasi (§ 6). See kord oli mõeldav seni, kui puudus riigikohus ja Eesti riigikord ei olnud määratud põhiseadusega kindlaks. Riigikohtu loomisega ja põhiseaduse maksmahakkamisega muutus ta anakronismiks (v. minu artiklid — „Üks vananenud seadus“ ja „Administratiivsete määruste ja korralduste avaldamiskord“, „E. Politseileht“ nr. 21 ja 44 — 1925. a.). „Riigi Teataja seadus“ loob järgmise korra: „Riigi Teataja“ esimeses osas avaldatavates valitsus- ja omavalitsusasutuste aktides peab tähendama vastav asutus määruse, korralduse või otsuse teksti ees aluse, mille põhjal antud määrus või korraldus või tehtud otsus (§ 5). Kohtuministri ülesandeks on valvata seejärele, et „R. T.“ esimeses osas avaldamisele kuuluvad riigi valitsusasutuste määrused, korraldused ja otsused: 1) tuleksid selleks õigustatud asutuselt; 2) vastaksid välistele ja sisemistele tehnilis-

tele nõuetele ja 3) et neil oleks vastav seaduslik alus. Kui kohtuminister leiab, et määrus, korraldus või otsus ei vasta tähendatud nõuetele, jätab ta avaldamata niisuguse akti, teatades sellest saatjale asutusele ja tähendades mitteavaldamise põhjused. Kohtuministri keeldumisotsuse peale võib vastav asutus kaevata vabariigi valitsusele, kes teeb lõpuliku otsuse (§ 6).

Nagu eelpooltoodust selgub, ei too uus kord asjasse tarvilist selgust, iseäranis kui kõrvuti seadida vana ja uut korda: endine kord nõudis, et määrus või korraldus tuleks selleks õigustatud allikast, uus — et ta tuleks selleks õigustatud asutuselt; endine nõudis, et määrus, korraldus või otsus põhjeneks maksvale seadusele, uus — et temal oleks vastav seaduslik alus; lõpuks nõudis endine kord, et määrus, korraldus või otsus vastaks välistele ning sisemistele tehnilistele nõuetele, uus — et nemad vastaksid välistele ning sisemistele tehnilistele nõuetele. Mitte midagi uut; täiesti endine kord. Uudiseks võiks vast nimetada seda, et nüüd seaduse, kuid mitte kohtuministri või vabariigi valitsuse (praegu ei mäleta hästi) korraldus, et määruse, korralduse või otsuse teksti ees oleks tähendatud alus, mille põhjal antud määrus või korraldus või tehtud otsus. Kuid ka see ei ole uudis, sest ta sisaldus nõudmises, et määrus, korraldus või otsus „maksval seadusel põhjeneks“, ühtlasi olles määruse, korralduse või otsuse väliseks tehniliseks tingimuseks või nõudeks. Tõesti uudiseks on see, et vabariigi valitsus teeb lõpuliku otsuse, mille all võiks esiteks mõista seda, et kohtuotsused ühes riigikohtuga ei oleks enam õigustatud kaaluma vabariigi valitsuse heakskiitmist leidnud määruse, korralduse või otsuse seaduspärasust, teiseks, et vabariigi valitsus võtab ka poliitilise vastutuse määruse, korralduse või otsuse eest enda peale, ja, kolmandaks, et ministritele vastavate seadustega antud õigus anda välja määrusi ja korraldusi ja teha otsusi, sisaldub ainult määrusele, korraldusele või otsusele allkirja andmises. Sarnaseks kujuneks olukord, kui kohtuminister tahaks, milleks temal täiesti samad võimalused, jätkata järelevalvet endises suunas. Kui

seda temale võimaldas varem lause „maksva seaduse peale põhjeneda“, siis võimaldaks temale sedasama uue seaduse lause „et neil oleks vastav seaduslik alus“, siis mõlematel juhtumustel on mõeldud seda, et vastav seadus volitaks määruse, korralduse või otsuse autori määruse või korralduse väljaandmiseks või otsuse tegemiseks (näit. patendimaksu seadus, „R. T.“ nr. 155 — 1927. a., § 13 volitab rahaministri tähendatud seaduse teostamiseks tarvilisi määrusi ja juhtnööre välja andma; perekonnaseisu seadus, „R. T.“ nr. 191/192 — 1925. a., § 63, ja kodakondsuse seadus, „R. T.“ nr. 136 — 1922. a., § 23, volitab selleks samaks siseministri jne. — ning kõigil neil juhtumustel oleks määruste või juhtnööride aluseks eelpooltoodud paragrahvides sisalduvad volitused), kuid kohtuministerium on asunud alati seisukohal, et temal õigus mitte ainult seejärele valvata, et igal määrusel, korraldusel või otsusel oleks eelpooltähendatud mõttes alus, vaid ka seejärele, et nemad oleksid üldse kooskõlas maksvate seadustega, sellega enda peale võttes kohtu- või õigusmõistmise funktsioone. Et sarnane võimalus on kohtuministeriumil, siis tuleks võtta uus kord vaatlemisele sellelt seisukohalt, kas temas ei sisaldu momente, mis võiks olla takistuseks sarnasele praktikale. Minu arvates pakub uus kord selleks mõningaid väljavaateid. „Riigi Teataja seaduse“ § 6. kolmas lõige ütleb, et „kohtuministri keeldumisohtu peale võib vastav asutus kaevata vabariigi valitsusele, kes teeb lõpuliku otsuse“. Et „vastava asutuse“ all on mõeldud mitte ainult vabariigi valitsusele alluvad asutused, vaid ka ministrid, see selgub sama § 1., kus on loetud üles, mis kuulub „Riigi Teatajas“ avaldamisele. Tekib küsimus, kuivõrd tähendatud kaebamiskord on kooskõlas meie põhiseadusega, või teiste sõnadega, kas võib meie põhiseaduse seisukohalt kaevata vabariigi valitsusele üksiku ministri tegevuse või korralduse peale. Vastus peaks olema eitav. Minister, kui minister, ei ole vabariigi valitsusele alluv ametnik. Riigikohus läheb selles küsimuses isegi kaugemale, seletades: „teostades sõjaseisukorra seadustes ettenähtud kindralkubernerite võimu, siseminister ei ole alluvaks ametnikuks vabariigi valitsusele kui põhiseaduse § 60. p. 2. põhjal vabariigi valitsuse poolt nimetatud ametnik, vaid siseminister teostab seda võimu

põhiseaduse § 58. alusel, kui vabariigi valitsuse liige, hoides alal hariliku vabariigi valitsuse liikme õigused ning kohustused ja hariliku vabariigi valitsuse liikme vahekorra nii vabariigi valitsusega kui ka riigikoguga. Seepärast on alusetu katse kujundada siseministri vahekorda vabariigi valitsusega kindralkubernerite võimu teostamisel samuti, kui see vahekord oli vene seaduste põhjal kindralkuberneril vene kõrgema võimuga ja selle vahekorra seisukohalt eitada õigust kaevata siseministri määruste vastu, mis tehtud kindralkubernerite võimu piirides. Adm. k. k. § 2. põhjal võib siseministri määruste vastu administratiivkohtu korras kaebust tõsta ja adm. k. k. § 6. järele alluvad kaebused siseministri määruste vastu riigikohtule* (Riigikohtu otsuste kogu nr. 32 — 1926. a.). Olgugi, et see seletus käib kaebuste kohta, mis eraisikute poolt esitatakse, kuid temast selgub, et minister ei ole vabariigi valitsusele alluv ametnik, vaid on vabariigi valitsuse liige. Sellest aga järgneb, et ühelgi ministril ei ole õigust otsusi teha teise ministri tegevuse või korralduse kohta ning vabariigi valitsus ei ole see instants, kes oleks kutsutud ühe ministri poolt teise ministri vastu sihitud kaebusi otsustama. Ainsaks kompetentseks asutuseks, kes oleks õigustatud kaaluma ministrite tegevuse seaduspärasust, oleks riigikohus ja nimelt adm.-kohtu korras ettenäidatud teel. Mida tuleks aga siis mõista käesoleval juhtumusel sõna „kaevata“ all? Pean tunnustama, et sellest umbkotist on raske väljapääsuteed leida. Meil maksvad seadused tunnevad küll, et ühel või teisel juhtumusel võib vaidluse all küsimus kuni vabariigi valitsuseni ulatuda (näit. ts. kp. s. § 1297. järele lahendatakse vaidlused kroonu varanduste asjus, mis on tekkinud ministeeriumide või peavalitsuste vahel nende ministeeriumide või peavalitsuste peajuhatajate (главнои натшалников) vahelisel kokkuleppel; ei saavuta ministeeriumide või peavalitsuste peajuhid omavahel tüliküsimustes kokkulepet, siis peab seda tüliküsimust ts. kp. s. § 1297. üldmõtte järele lahendama kõrgem riiklik valitsemisvõim, kelleks meil vabariigi valitsus (v. riigikohtu otsuste kogu nr. 28 — 1925. a.), kuid sel juhtumusel peitub raskuspunkt selles, et vaidluse all on nii öelda küsimuse p e r e m e h e küsi-

mus. Samas mõttes kõneleb, näit., ka Saksamaa põhiseaduse art. 5, öeldes, et „die Reichsminister haben der Reichsregierung alle Gesetzentwürfe ... sowie Meinungsverschiedenheiten über Fragen, die den Geschäftsbereich mehrerer Reichsminister berühren, zur Beratung und Beschlussfassung zu unterbreiten“, või riigikogule esitatud „vabariigi valitsuse ja ministeeriumide korraldusseaduse“ eelnõu, nähes ette, et „kahtluse korral, missuguse ministeeriumi alla asi kuulub, otsustab küsimuse vabariigi valitsus“ (§ 16). Seda arvesse võttes ei tuleks, minu arvates, ka kõnealoleval juhtumisel kaebamise all mitte muud mõista, kui seda, et küsimus, mis on tekitanud lahkarmist, antakse vabariigi valitsusele lahendada, kuid samas ulatuses, nagu eelpooltoodud juhtumustel, s. t., et vabariigi valitsus peab otsustama, kas minister, andes välja määruse või korralduse või tehes otsuse, oli selleks vastava seadusega volitatud või mitte. Kuid see küsimus, kas määrus, korraldus või otsus, mille vastu kohtuminister vaidleb, on sisuliselt kõigis osades seaduspärane, ei kuulu vabariigi valitsuse kompetentsi, sest seaduste seletamine ei ole tema, vaid

kohtute, resp. riigikohtu ülesanne. Iseenesest mõistetakse, et vabariigi valitsus võiks sundida määruse, korralduse või otsuse tegijat ministrit alistuma oma tahtmisele, kuid sel juhtumisel oleks juba tegemist võimu, aga mitte õigusliku küsimusega: minister, keda seadusandluskoga on volitanud välja andma määrust, loobub oma kompetentsist, et ära hoida valitsuse kriisi.

Sellest tuleb järeldada, et kui vabariigi valitsusel puudub õigus määrust, korraldust või otsust sisuliselt katsuda, siis seda enam puudub see õigus kohtuministril: ministrid on üheõiguslikud vabariigi valitsuse liikmed, kelle tegevuse seaduspärasuse üle otsustab vastavatel juhtumustel kohus, ning kui seadusega on ühele neist antud õigus teha otsusi või anda välja määrusi ja korraldusi, siis on teine, kelle võimkonda on antud järelevalve „Riigi Teataja“ kui ametliku väljaande üle, kohustatud valvama selle järele, et määruse või korralduse väljaandjal või otsuse tegijal oleks selleks seadusandluskogu poolt antud volitus, või teiste sõnadega, määrusel korraldusel või otsusel oleks seaduslik alus.

Veel elanikkude registreerimisest.

Lugedes härra K. Küti artikli „E. Politseilehe“ nr. 1. k. a. pealkirja all: „Väärnähtusi elanikkude registreerimise alal“ peab tunnustama, et kirjeldatud puudused on pea üldised, arvatud välja üksikud vallad, kus elanikkude registreerimise alal on tõesti püütud läbi viia kindel süsteem ja kord. Paljudes valdades, näiteks, Järvamaal, on vallavalitsustes viidud läbi linnade ja alevite eeskujul aadressilaudade kaardisüsteem ja ei tule seda enam ette, et majaraamatute ette näitamata keegi isik registreeritakse.

Kui majaraamatu ette näitamata veel elanikke kusagil pool registreeritakse, siis on sarnane teguviis otsekohene sise-ministri sundmääruse rikkumine, sest selle määruse § 3. on „Riigi Teataja“ nr. 79/80 — 1925. a. muudetud järgmises redaktsioonis: „Kõik majasse juuretulnud isikud tulevad viibimata majaraamatusse kanda, niisama majast lahkumise puhul välja kirjutada, millest, majaraamatut näidates ette, teadustada jne.“ Määruse

muutmises on lõpus veel märkus 2. all öeldud: „Valdades isikute üle, kes vähem kui 7 päeva majas peatuvad, vallavalitsusele teadustamine ei ole sunduslik“. Kuid see ei tähenda seda, et inimest võib maal 7 päeva majaraamatusse kandmata pidada. Majaraamatusse tuleb juuretulija kanda viibimata sisse, nagu määruse § 3. muudatus lausub, olgugi, et vallavalitsusele ei pruugi teadustada sellest.

Kuid kahjuks on maja- ja taluomanikud maal praegu sellases arvamises, et isikut alla 7 päeva võib oma juures pidada, ilma et oleks tarvidust teda majaraamatussegi kanda.

Mispärast on siis alla 7 päeva elutsevate elanikkude sissekandmine majaraamatusse tarvilik, kuna teadustamine vallavalitsusele mittetarvilik?

Meil hulgub maad mööda ringi igasuguseid rändkaupmehi, must'asi, kelme, petiseid — ühe sõnaga, kahtlaseid ja tagotistavaid isikuid. Kui sarnaseid subjekte öömajal peetakse majaraamatusse kand-

mata, ei jää neist kusagil jälge järele. On aga majaraamatutes tehtud sissekanded, võib politsei nii mõnelgi korral nende jälile sattuda ja otsitava tabada, muidugi tingimusel, kui politseiametnik nende hulkurite vastu tarvilist huvi tunneb, ja sõites ametasjus ringi vaatab sagedamini majaraamatuid.

Ja kui veel elanikke hästi informeeritakse majaraamatute korralikult pidamise tähtsusest, nagu härra Kütt soovib oma artiklis, siis juba paljud majaomanikud ise püüavad nii mõnelgi juhusel rändurite kohta anda vähemalt salajasi teateid jälgimiseks politseiametnikule. Majaraamatust võib täpseid andmeid ammutada otsitava isiku kohta, kui sissekanded tehtud õieti. Isikute otsimise alal oleks sellest suur kasu.

Oma artikli lõpus tähendab härra Kütt, et oleks tarvilik registreerimise kohustuse korraliku täitmise eest teha vastutavaks ka registreeritav isik ise. Sest praeguse korra juures kodanikul, kes elab registreerimata, ei olevat mingisugust vastutust.

Kas ei saa mina kirjatüki autori mõttest aru või on autor eksinud viimase väite juures?

Ehk küll siseministri määrus sellest ei lausu, kuid politseilise karistamise seadus („R. T.“ nr. 183/184 — 1925. a.) mainib rk. tr. sead. §§ 58. ja 59., milliste rikkujaid on politseil õigus karistada. Majaja juuretuliija on kohustatud sama sead.

§ 58. põhjal viibimata teatama elama asumisest majaperemehele ehk tema asemikule. Kui tema seda ei tee, siis peremehe ülesandel võib karistada registreeritavat isikut. Ehk ümberpöörduvalt — kui juuretuliija on annud avalduse peremehele elama asumisest ja viimane ei lase registreerida teda, loomulikult ei saa olla registreerimisele kuuluv isik siis süüdi, sest majaraamat on peremehe käes, viimane peab raamatut ja vastutab selle eest. Kaht süüdlast ei saa olla.

Minu arvates poleks vaja selles suhtes uuendusi. Et registreeritavad ise peavad hoolitsema oma registreerimise eest, sellest just kõneleb rk. tr. sead. § 58.

Lõpuks tahaksin tähendada, et liig karmid karistamised ei ole soovitatavad, sest määruse täitmise nõrgas järelevalves oleme süüdi niihästi ise kui ka omavalitsused. Meie ei saa olla veendumuses, et elanikud ignoreerivad määrusi, vaid miteteadmatus tõttu jääb nii mõnigi asi tahtmatult lohakile. Kui aga sihilikult ei täideta määrusi, siis vast aitab karmim karistus. Ausale ja korralikule kodanikule eksimise puhul aitab väike trahv, mis sama hästi jääb meele kui suur trahv. Meie ei saa sellest seisukohast välja minna, et suuri trahvisummasid koguda riigikassasse, vaid pigemini äratada kodanikes lugupidamist korra vastu.

Trahvimistele jäägu ikkagi sunniabinõu iseloom. Hää!

Mõnd välismaalaste kohta.

Praegu maksev määrus välismaalaste kohta ütleb, niisama kui endinegi, et iga välismaalane, kes sõidab Eesti vabariiki sisse või siin juba elutseb, peab olema varustatud natsionaalpassiga.

See iseendast lihtne lause on kutsunud esile arusaamatusi, nimelt: kas natsionaalpassi all ei tule mõista välispassi; näiteks, on „Administratiiv- ja finantsteaduste käsiraamatus“ lhk. 268 öeldud Läti kodanikkude kohta: „Pärast kahe kuu möödumist, kui nad soovivad siia jääda edasi, peavad nad registreeruma ja muretsema välispassid ja peatusload“. Et aga see sellekohaste määruste ja juhtnõotide järele ei ole otsekohe nõuetav ning seda läbi viia sellekohase korralduseta on ka võimatu, siis ei saagi seda nõuet täita,

sest kujutame endale, et Läti kodanik peatus Eestis kaks kuud sisepassiga, ning kuna tema nüüd pöördub palvega peatusloa saamiseks, on juba mõni aeg möödunud ning meil tuleb ikkagi peatusluba märkida sisepassile, kuna peatumine üle kahe kuu peab sellekohaselt peatusloana passile märgitama — muud toimetused oleksid üldisele korrale mittevastavad.

Aga kui meie ka Läti kodanikud kõrvalle jätaksime ja teisiti seda küsimust puudutame, näiteks: Tšehoslovakkia kodanik elab kauemat aega Eestis; temale on saadetud siia pass, missugune kodumaal elamiseks tarvitusel (niisugused juhtumused on aset leidnud); selle passi esitab tema peatusloa saamiseks; nüüd tekib jälle kahtlus, kas anda peatusluba sellesama

passi peal või kohustada välispassi muretsema. Arvan, et ei oleks üleliigne, kui seda küsimust selgitatakse kompetentse asutuse poolt.

Ühtlasi sellega tahaksin ka uut määrust välismaalaste kohta („R. T.“ nr. 95 l. a.) puudutada. Selle määruse p. 6. viimases osas on öeldud, et välismaalased, kellel erilepingute põhjal õigus sõita viisata sisse jne., võivad viibida vabariigi piirides igakordse sissesõidu puhul kaks kuud ja et kauemaks viibimiseks tuleb muretseda peatusluba prefektilt või abiprefektilt. Siin peaks see küll selgesti näha olema, et eelnimetatud välismaalastel enne kaht kuud peatusluba pole tarvis muretseda. (Viisad on kaotatud vastastikusel alusel Läti, Soome ja Itaaliaga ning nende riikide kodanikkudelt ei tule sisse-, välja- ning läbisõiduks viisat nõuda). Aga kui

võtame juhtnöörid määruse kohta, ringkiri 21. novembrist 1927. a. nr. 947-k, kus määruse p. 5. kohta, s. o. läbisõitvate välismaalaste kohta, on öeldud, et kui välismaalane läbisõiduviiisaga on sunnitud siin kauem peatuma kui 48 tundi (Leedu kod. 4 päeva), siis võivad prefektid tähtaega pikendada 7 päevani, edasi on öeldud, et pikendus antakse maksuta nende riikide kodanikkudele, kes viisata või maksuta viisaga võivad sõita sisse. Arvan, et ka siin ei ole üleaarne seda küsimust selgitada, kuna arusaamatuks jääb, missugusest peatuse tähtaja pikendusest räägitakse siin nende välisriikide kodanikkude suhtes, kelledega viisumid kaotatud ja seepärast määruse p. 6. kohaselt võivad siin kaks kuud peatusloata elada iga sissesõidu puhul.

P—nn.

Huvitavamaid pangatsekivõltsimisi.

Pangatsekivõltsimised on juba palju kahju toonud pankadele ja seepärast on viimased alati püüdnud võidelda sarnaste võltsimiste vastu. Viimastel aastatel on tsekivõltsimiste arv eriti suurenenud, mille peapõhjuseks vist tuleb lugeda praegusaja kergeid liikumistingimusi: raudteed, autod ja peaaegselt lennukid võimaldavad kiiret liikumist ühest kohast teise, kergendades seega kõikide rahvusvaheliste kuritegijate tööd: kardetavamaid kelme nende seas on kahtlemata tsekivõltsijad. Olgugi, et moodsad pangad kõikide abinõudega katsuvad tsekivõltsimiste võimalusi miinimumini vähendada, juhtub siiski, et mõni õige kaval ja vilunud kelm suudab pankka petta. Seda näitab väga piltlikult alljärgnev lugu, millest pikemalt kirjutab kriminaalnõunik dr. Gebhardt „Internationale öffentliche Sicherheit“ („Ein interessanter Bankcheckswindler“ nr. 17/18 — 1927. a.). Huvitav on, et suurejooneline võltsimine, millest allpool jutt, viidi läbi suure kavallusega, püsivusega ja osavusega, nii et — vaatamata summa suurusele — ei tekkinud kahtlust, et tegemist võib olla võltsimisega; kuritegija poolt tarvitusele võetud meetod on seejuures päris uus, millega on vist ka seletatav pangaametnikkude suur usaldus mehe ja tema tsekkide vastu.

Et võita panga usaldust, astus kelm kaks kuud enne võltsimise toimepanemist

pangaga (suurimaid Leipzigi panke), keda tema kavatses petta valetsekkidega, ühendusse. Mees nimetas ennast Harry Jean'iks Lausanne linnast (Shveitsist) ja näitas ette passi, mis oli välja antud tähendatud linna poolt ja näis kõigiti korras olevat. Hiljemini toimepandud politseilised uurimised näitasid alles, et pass oli samuti võltsitud nagu pangatsekidki. Astudes tähendatud pangaga ärilisse ühendusse, pakkus kelm pangale viiel korral tsekke, mis ka kõik ära osteti ja mis leiti korras olevat. Esimese tseki müüs mees pangale 25. sept. 1926. a., tseki summa oli 7120 shveitsi franki, välja antud oli tsekk 22. sept. 1926 „Eidgenössische Bank“ poolt Bernis. Järgmine tsekk esitati 27. septembril 1926. a., tseki summa oli 500 shveitsi franki, väljaandjaks oli sama Berni pank. Kolmanda tseki näitas kelm ette 2. oktoobril, tseki summa oli 3000 franki, väljaandmise päevaks oli 1. oktoober ja väljaandjaks — eelpool tähendatud pank. Neljas tsekk presenteeriti 13. oktoobril 1926. a., summa oli 1850 franki, väljaandjaks „Eidgenössische Bank“ Veveys, väljaandmise päevaks 8. oktoober. Viies tsekk lunastati lõpuks 27. oktoobril 1926. a., tseki summa oli 1000 shveitsi franki, väljaandjaks üldtähendatud Berni pank, väljaandmise päevaks 19. oktoober. Kõik tsekid olid välja antud „Eidgenössische Bank“ peale Zü-

richis, mis on eelpoolmainitud pankade peapangaks.

Kui lähemalt vaadelda neid operatsioone, siis paistab silma kõigepealt järgmine asjaolu. Kõik müüdnud tsekid olid välismaa pankade tsekid, kuid sellele ei pööratud erilist tähelepanu ja see on ka arusaadav, sest kuritegija tegutses nahkade müüjana. Teiseks on huvitav, et „Harry Jean“ tsekke varsti pärast nende väljaandmist müüs edasi. Nii anti üks tsekk (kolmas järjekorras) välja 1. okt., selle müüs mees Leipzigi pangale juba 2. oktoobril. See näitab, et kuritegija, tehes ettevalmistusi oma plaani läbiviimiseks, ei põrganud tagasi kiiretest ja kulukatest sõitudest. Asi seisab nimelt selles, et kiirrong, mis õhtul Bernist Zürichi kaudu Berliini sõidab, jõuab järgmisel hommikul kell 8 Leipzigi. Nii oli kelmil võimalik pärast sõitu puhata mitu tundi võõrastemajas ja siis minna panka. Tehti hiljemini kindlaks, et Jean ainult kahel korral öö Leipzigi mööda saatis; et tema aga alati täpselt kell 11 ilmus panka, siis tuleb oletada, et tema igakord eriliselt kusagilt väljaspoolt Leipzigi sõitis. Shveitsi ja Leipzigi vahel sõitis kelm mitu korda, sest tehti kindlaks, et tema igakord isiklikult tsekke Shveitsis ostis ja neid isiklikult jälle Leipzigi maha müüs. Kolmandaks paistab silma, et Jean töötas ainult pangatsekkidega, s. o. tsekkidega, mis antakse ühe panga poolt teise panga peale välja. See oli muidugi ettevaatusabinõu kuritegija poolt. Pangatseki ostmisel ei ole vaja üles anda nime ja aadressi, kuna hariliku tseki juures seda nõutakse, s. o. tseki juures, mille väljaandjaks on erasik, kes annab tseki selle panga peale, kus temal on jooksev arve. Jean oleks võinud muidugi opereerida ka viimast liiki tsekkidega, kuid sarnasel korral oleks temal tulnud üles anda mingi väliamõeldud nimi ja valeaadress, see aga oleks võinud juhtida asjaosaliste tähelepanu liig varajaselt tema tegevusele.

Eelpoolnimetatud tähtpäevad on asjakäigus tähtsad ka seepärast, et kelm tegutses korraga veel ühes teises Leipzigi pangas, kavatsedes ka sealt lõpuks saada suurema rahasumma võltsitud tseki abil. Sellele teisele pangale müüs petis: 2. oktoobril 1926. a. tseki, mille suurus oli 1770 shveitsi franki; väljaandmise päevaks oli 1. oktoober ja väljaandjaks ülalnimetatud pank Bernis; teise tseki müüs kelm 4. okt. 1926. a. (summa 2000 franki, välja-

andjaks Berni „Eidgenössische Bank“, väljaandmise päev 1. oktoober); kolmanda tseki réaliseeris mees 14. oktoobril, mille summa oli 1500 franki, väljaandjaks eelpoolnimetatud panga Vevey osakond, väljaandmise päevaks — 8. oktoober; neljas tsekk müüdi 27. okt. (summa 1000 franki, väljaandja sama Berni pank, väljaandmise päev 19. oktoober). Ka need tsekid olid kõik välja antud peapanga peale Zürichis. Nagu esimeseski pangas, nii legitimeeris kuritegija ennast ka teises pangas võltsitud passi kaudu, mis aga pangaametnikkude poolt leiti korras olevat, olgugi, et ametnikud igakord tseki ostmisel nõudsid passi ja seda kontrollisid. Oma aadressina andis kelm üles „Bismarcki“ võõrastemaja Leipzigi. Pank ostis kõik tsekid pärast täpset tsekkide kontrolli, kus igakord selgus, et tsekid on kõigiti korras. Zürichis peapank lunastas ka kõik tsekid korralikult välja, nii et mingit kahtlust „suurärimehe“ vastu ei tõusnud ja õieti ka tõusta ei võinudki. Kahtlemata valmistas Jean ka teises pangas ette suuremat pettust, kuid mingisugustel teadmatutel põhjustel ei asunud tema selle läbiviimisele. Nagu esimeseski pangas oli ka teises pangas tegutsemine tehtud ainult selleks, et pangaametnikkude usaldust võita ja panka teha tuttavaks kelmiga kui suurärimehega.

Arvatavasti kavatses kuritegija laiendada oma operatsioone veel ühe kolmanda Leipzigi panga peale, kuid see ei läinud temal korda. Nimelt ostis Jean selles kolmandas pangas tseki kellegi Rudolf Messeri nimele, andes ennast üles kellegi Alfred René'na; tseki suurus oli 50 saksa marka, ostmine siindis 27. oktoobril 1926. a. Mõni nädal hiljem tahtis kelm ostetud tseki samale pangale tagasi müüa, kusjuures tema ennast Messerina esiteles. Kuid pangaametnik tundis mehes ära tsekiostja, härra René, ja ei maksnud tseki järgi raha välja. Siiski ei astunud ametnik samme selleks, et lasta mees vahi alla võtta, arvatavasti seepärast, et selleks õieti igasugune alus puudus. Ainus väärtegu seisis selles, et tsekiostia ennast vale nime all esitas, seejuures aga kedagi petta ei kavatsenud, vaid ainult tseki pangale tahtis ära müüa, mille tema ise oli ostnud. Ametnik ei pidanud seda küllaldaiseks põhjuseks politsei poole pööramiseks. Tagajärg oli igatahes see, et kelm selle kolmanda panga edaspidi täitsa rahule jättis ja oma kavatsustest selle

suhtes loobus, arvatavasti seetõttu, et tähendatud pank üldse väga ettevaatlikult talitas tsekkidega ja et vastav pangametnik oli väga ettevaatlik ja oli umbusklikuks muutunud „suurärimehe“ suhtes. Käekirjade võrdlemisel ja päevapiltide abil läks hiljem korda kindlaks teha, et Jean ja René ja Messer on üks ja sama isik — pettur.

Septembri- ja oktoobrikuude jooksul tegutses kelm Shveitsis, tehes igapidi ettevalmistusi Leipzigi kuriteole. Võib olla, et tema peale selle ka veel kavatses kusagil mujal toime panna pettusi — igatahes olid tema kavad silmnähtavalt suurejoonelised. Tema astus Shveitsis üles ärimehe René'na Pariisist ja ostis „Eidgenössische Bank'ilt“ Lausanne linnas terve rea tsekke, mis kõik olid antud välja peapanga peale Zürichis. Nimelt ostis mees: 21. septembril 1926. a. kuus tsekki, 7. oktoobril — kolm tsekki, 8. oktoobril — ühe tseki, 19. oktoobril — kümme tsekki. Kõik tsekid olid väikesed, nimelt 40, 50, 60 ja 100 shveitsi frangi suuruses, s. o. sisaldasid summe, mida väga kerge võltsida. Edasi ostis kelm mitu tsekki „Eidgenössische Bank'ilt“ Bernis, mis olid samuti välja antud peapanga peale Zürichis. Tsekid olid kirjutatud Harry Jean nimele, nende suurus kõikus 50 ja 7120 shveitsi frangi vahel. Mees ostis: 22. septembril 1926. a. ühe tseki, 1. oktoobril — kolm tsekki, 18. oktoobril — kaks tsekki (üks tsekk oli 2700 franki suur ja teine 2650 franki, need müüs mees järgmisel päeval maha ja ostis nende asemel neli tsekki à 1000 shveitsi franki), 19. oktoobril — neli tsekki ja 23. oktoobril — kaheksa tsekki.

Need sagedased ostud näitavad, et kuritegija oli kibedasti ametis ettevalmistustöödega kuriteo toimepanemiseks. Suurearvuline tsekkide ostmine mitmes Shveitsi linnas on arvatavasti seletatav sellega, et pettur otsis välja tseki, mis kõige kergem võltsida. Kõik tähendatud tsekid on senini lunastamata, nii et tuleb arvata, et kelm kasutas tsekke võltsimiste proovimiseks; võib olla katsus tema ka üht või teist tsekki tõsiselt võltsida, see ei läinud temal aga korda tänu tsekipaberile. Ainult kaks tsekki lunastas pettur välja: 23. oktoobril ostetud tsekkide seas leidis kaks — numbrite all C 34.254 ja C. 34.256 — mis nähtavasti kõige soodsamad olid võltsimiseks; kumbki oli välja antud 50 shveitsi frangi peale.

Tähendatud tsekkide lunastamisega polnud aga kelmil rutt. Tema töötas osavalt ja põhjalikult, temal jätkus nähtavasti kannatust ja — raha. Alles 4. novembril 1926. a. esitas mees tsekid Leipzigi pangale ja sai iga tseki eest 50 frangi asemel 30.000 franki, s. o. kokku 60 000 shveitsi franki (umbes 42.000 krooni). „Äri“ oli hea ja kõik kulud rikkalikult kaetud. Mis tähendasid kõik need sõidud, võõratemajade arved, kadumaläinud tsekid jne., puhastkasu jäi järgi maailm! Kuid ettevalmistustööd olid hiilgavalt viidud läbi, võltsimised olid korda saadetud otse eskujulisel! 50 frangist tegi kelm 30 000 ja tsekid võeti vastu, ilma et mingi kahtlus oleks tekkinud nende suhtes. Panga laekahoidja ostis tsekid, ilma et tema oleks nõudnud kirjaliku ettepaneku tegemist, nagu see harilikult selles pangas viisiks — ta tundis juba „ärimeest“ ja ei kahelnud põrmugi tema soliidisuses. Alles siis, kui — nagu harilikult — telefoni teel Zürichis pangale teatati, et on ostetud kaks tsekki à 30.000 franki, tuli avalikuks, et tegemist on suure võltsimisega. Kuid siis oli muidugi juba liig hilja kuritegija ja raha kättesaamiseks.

Huvitav on nüüd muidugi esijoones, kuidas kelm pani toime võltsimisi, nii et harilikud panga kaitseabinõud võltsimiste vastu osutusid liig nõrgaks. Tähtedega kirjutatud summa viiskümmend („fünfzig“) lõigati petturi poolt terava noaga välja ühes alg- ja lõppmärgiga, mis seisid selle sõna ees ja taga. Teiselt tsekilt — kelmil käes oli tsekke küllalt katsete tegemiseks — lõikas mees puhta koha välja täpselt samas suuruses ja pani niimoodi saadud tsekipaberi välia lõigatud tüki asemele tsekki. Tseki teisele küljele kleepis kelm paberi, mis aitas hoida sissepanud tükki. See ei äratanud kellegi tähelepanu seepärast, et tsekkide teisel küljel leidub tihti sarnaseid paberikesi. Palja silmaga oli tõesti raske, peaaegu võimatu, teha kindlaks, et tsekk on võltsitud, s. o. „parandatud“. Ainult suurekstegev klaas tõi petturi osava kelmuse päevavalgele. Tähtsaim osa tööst seisis muidugi kirja võltsimises, sest tsekk oli kirjutatud erilise tsekkikirjutusmasinaga. Kiri on tehtud hästi ja näitab, et kelm suure hoolega oli ametis. Joonistussule abil tegi Jean Harry kirja järele, tõmbas tarvilikke kriipse ja tegi seda nii osavasti, et esialgsel vaatlemisel oli tõesti raske uskuda, et summa on kirjutatud või õigemini tehtud käsitsi

ja mitte erikirjutusmasina abil. Suureks-tegev klaas näitas muidugi kohe, et masinat iseloomustavad jooned pole ühesuurused ja pole ühelaadilised. Kõige selle juures tegi kelms isegi veel väikese vea. Sõna kolmkümmend, „dreissig“, kirjutas tema sz-iga, kuna vastav shveitsi pank kirjutas alati selle sõna ss-iga. See iseäraldus jäi kelmile silmapaari vahele, olgugi, et tema käes olid tsekid selle sõnaga. Mehe kasuks ei teadnud pangaametnikud sellele pöörata tähelepanu. Et kuidagi katta lõikamise kohta, mis siiski võis paista silma hoolsal vaatlemisel, tegi pettur tähed veidi suuremaks, nii et nemad läksid veidi üle lõikamisjoone. Ülemise joone kattis pettur sel moel täieliselt, kuna tal see katse alumise joone suhtes hästi ei õnnestunud: tähed oleksid tulnud liig suured. Nagu juba tähendatud, oli võltsimine saadatud hästi korda, nii et seda ei pannud tähele ükski ametnik, kelle käte läbi tsekk läks enne väljamaksmist.

Kelmil jäi veel võltsida tseki osa, kus tseki summa tähendatud numbritega, s. o. 50 tuli ümber teha 30.000-daks. See ei olnud kavalal kuritegijal enam raske. Kolmest on kerge teha viis ja kolme nulli juurenemine polnud ka enam keeruline. Huvitav on aga veel, mis aine abil mees kustutas 5 ja tegi sellest 3. Kloori või mõnd muud hapnikku tema tarvitada ei saanud, sest kõik „Eidgenössische Bank“ ja selle osakondade poolt väljaantavad tsekid on varustatud roosa värviga, mis ei kannata hapnikku. Kui viimase abil katsuda välja radeerida tekst, jääb järgi valge koht, mis erineb muust paberist ja otsekohe paistab silma. Et ka numbri osas ei tekiks kahtlust, vajutas kelm selle tseki osale pitseri, nagu seda tihti teevad pangad ise; pitseri oli muidugi võltsitud.

Tähtis on terve selle loo juures see asjaolu, et üks kõige kindlamatest pankade kaitseabinõudest, erikirjutusmasin, osutus nõrgaks sarnase kavalala ja osava mehe tegevuse vastu. „Eidgenössische Bank“ teatas, et ülalkirjeldatud juhtumine olevat esimene, kus on võltsitud pangatsekk, mis kirjutatud tsekkkirjutusmasinal. See ei ole aga ainult esimene juhtumine tähendatud pangas suhtes, vaid esimene juhtumine üldse. Kuritegija, kelle tugevaks küljeks

tuleb peale muu veel lugeda äärmine külmaverelsus, oli nii kindel oma asjasse, et tema rahuliselt ootas pangas terve tundi aega; saada oli temal 48.000 saksa marka ja ta ei tahtnud vastu võtta suuri rahasid, vaid palus endale välja anda väikesi paberrahasid. Pangal ei olnud vähemaid rahamärke tarvilisel määral ja nii ootas kuritegija kõige suurema südamerahuga senini, kui palutud raha oli jõudnud kohale.

Kui pettus ja võltsimine tuli avalikuks, teatati asjast muidugi kohe kriminaalpolitseile, kes uurimist alustas. Kriminaalpolitsei astus ühendusse Shveitsi, Viini, Pariisi ja Milaano kriminaalpolitseiga ja tegi kindlaks, et tegemist on tuntud rahvusvahelise kelmiga, kelle õige nimi on Hugo Ciarletta, kes on eelhariduse ja ameti poolest kaupmees, sündinud 1889. a. Akvilas. Mees kuulub rahvusvahelise tsekkide võltsija Marchetti salka; nimetatud juht ise on praegu kinni ja viibib Milaano vangimajas. Kui isik oli tehtud kindlaks, teatati sellest otsekohe tähtsamate linnade politseivalitsustele, kusjuures juhti veel tähelepanu sellele, et kelm armastab mõnikord käia prillides, monoklis jne. Arvata tuleb, et tema töötas kirjeldatud operatsiooni läbiviimisel üksi, igatahes puudub igasugune tõendus mõnesuguste kaaslaste osavõtmises. Ka kuritegija näopilt on olemas, kuid kätte tema senini saadud ei ole. Mehe areteerimisega saaks politsei kätte küll meie aja kavalama ja osavama tsekkivõltsija.

Lõpuks ei saa märkimata jätta, et Shveitsis on kombeks, et iga pank enne raha väljamaksmist pangatseki järgi küsib vastavalt pangalt, kas tsekk on õige. Järelepärimine sünnib telefoni teel, olgugi et klient seetõttu mõnikord peab kauemat aega ootama. Kuid et sarnane kord on maksma pandud kõikides Shveitsi pankades, siis ei nurise ka kliendid ja ootavad kas või mitu tundi. Lihtne järelepärimine Leipzigi panga poolt, mis oleks võinud sündida samuti telefoni teel, oleks teinud avalikuks võltsimise ja päästnud pangale suurema rahasumma ning toimetanud politsei kätte kardetava rahvusvahelise kuritegija.

Valemängijad vanal ajal.

Praegu on Shveitsis ja mõnes teises riigis päevakorral õnnemängude keelu küsimus; isegi rahvasteliit tahab lähemas tulevikus tähelepanu juhtida hasartmängudele ja — kui vähegi võimalik — neid mängu üldse keelata, s. o. liidu liikmetele teha ülesandeks vastavate seadustega õnnemänge esialgu piirata ja siis hoopis keelata. Iseküsimus muidugi on, kas sarnane otsus võetakse rahvasteliidus vastu ja, kui see vastu võetakse, kas ja kuidas suudetakse seda teostada. Peapaha seisab terve selle küsimuse juures selles, et hasartmängudest võtavad osa kelmid — elukutselised õnnemängijad ja valemängijad; see asjaolu ongi annud tõuke rahvasteliidule asjale tähelepanu juhtimiseks.

Võitlus hasartmängude vastu on sama vana kui õnnemängud ise. Ja kahjuks tuleb tunnistada, et need mängud on õige vanad, nii vanad vist kui inimsugu ise. Seejuures on huvitav panna tähele, et õnnemängud alati ühel määral ei õitse; on ajajärke, mil võrdlemisi vähe mängitakse, selle vastu aga õitsevad õnnemängud teistel aegadel kohutaval viisil: meie päevil on hasartmängude mängimine täies hoos. Üldse võib konstateerida, et ikka siis, kui üldine kõlblus langeb, kui rahvas satub majanduslikult kitsikusse, õitsevad õnnemängud. Sõjad ja neile järgnevad ajad on alati olnud heaks pinnaks õnnemängude levimisele. Muidugi mängitakse seejuures ühes kohas rohkem kui teises. Mõni rahvas, nagu näiteks, venelased ja juudid, võtab hasartmängudest elavamalt osa kui teine. Mis näitab meile nüüd ajalugu?

Õnnemängude õitseajaks tuleb lugeda kõigepealt rooma keisrite aeg. Nero ja teiste valitsejate päevil keetsid hasartmängud õueringkondades hommikust õhtuni ja õhtust hommikuni, eriti palju ja kõrgelt mängiti suuremate pidustuste ajal. 100.000 krooni (meie raha järele) võita või kaotada oli kerge asi, väga sageli oli „pangas“ korraka rohkemgi raha. Ka ristisõdade ajal mängiti õige kirglikult. Puhkepaikades ja puhkepäevadel oli harilikuks nähtuseks sõjameeste kokkutulek teatud kohta, et algada õnnemängu. Ka järgnevad aastad ja aastasajangud ei parandanud asja. Kõige enam mängiti loomulikult sõjaväelaste seas: sõdurid mängisid enda vahel, ohvitserid enda vahel, tihti katsusid õnne ohvitserid ja sõdurid

koos. Ei ole küll liialdatud, kui öelda, et nii mõnigi sõjaväelaste asupaik, nii mõnigi laager, polnud lõpuks midagi muud, kui suur mängupõrgu. Mängus unustati kõik: perekond, teenistus jne. ei huvitanud mängijaid mängu ajal põrmugi. Peale sõjaväe levimise hasartmängu erilisel viisil vürstide ja teiste aadlisoost härrade lossides. Kõneldi isegi, et ka tolleaegsed vaimulikud õnnemängu vastu ükskõikseks ei jäänud; kuigi suurem enamus neist hasartmängudega tegemist ei teinud, leidis nende seas kindlasti üks või teine, kes õnne katsus. Eriliselt võttis hasartmängu hoogu Prantsusmaal kuulsal Louis XIV ajal, ajaloo teadlased kõnelevad isegi hasartmängude „epideemiast“, mis oleval valitsenud selleaegses prantsuse riigis. Siinkohal võiks muu seas märkida, et praegusel ajal tarvitavad mängukaardid on pärit nimelt Prantsusmaalt. Louis XIV valitsemise ajal tekkisid ka esimesed korrapärased mängupõrgud. Suure prantsuse revolutsiooni päevil kadusid küll mängupõrgud, samuti polnud siis üldse kellelgi aega tegemist teha hasartmängudega, kuid õnnemängud kadusid ajutiselt ainult Prantsusmaalt. Elukutselised hasartmängijad kolisid Prantsusmaalt Rheini jõe teisele kaldale — Saksamaale, et seal uue hooga jätkata vana tegevust. Just prantsuse revolutsioon rikastas sel moel Kesk-Euroopa riike salajaste mängupõrgutega.

Nii kaua kui on olemas õnnemänge, nii kaua tegutsevad ka valemängijad, s. o. isikud, kes väga mitmesuguste võtete abil katsuvad „õnne parandada“ ja seda mõistagi ka suudavad teha nende rumalate kulul, kes satuvad nende küüsi ja keda leidub alati ja igalpool. Vana roomlaste seas liikusid visad jutud keisri Caligula kohta, et tema armastavat õnne parandada; arvesse võttes selle kurikuulsal valitseja iseloomu, tuleb oletada, et need kuuldused olid õiged. Ka keisri Domitiani isiku ümber liikusid sarnased jutud. Kuulus ristiusu vihkaja ja kristlaste tagakiusaja olevat nende juttude järgi olnud päris korrapärane valemängija, kes endale muretsenud suuri sissetulekuid valemängu abil. Mõistagi, et niisugused mehed võisid vabalt riskeerida õnne „parandamisega“, sest nende näppude peale ei sõandatud vaadata ja kindlasti ei riskeerinud keegi öelda keisrile, et tema mängib valesti, kuigi seda pandi tähele: kergem oli siiski kao-

tada suuri summe kui kaotada elu ja ühes sellega ka varanduse, mis konfiskeeriti niisugusel juhtumisel. Sellega on muidugi ka seletatav, mispärast mõned rooma keisrid ja nimelt need, kes kõige enam vajasid raha, kes alataa olid rahanäljas tänu väga priiskavale elule, kõige enam armastasid korraldada õnnemänge; viimastest osavõtmine oli kui mitte päris sunduslik, siis vähemalt poolsunduslik, mis lõpuks on üks ja sama. Prantsusmaal alustasid valemängijad oma tegevust juba nimetatud Louis XIV ajal, mis ka täitsa loomulik, sest, nagu tähendatud, tekkisid sel ajal esimesed mängupõrgud, kus valemängijad on alati leidnud endale ohvreid. Kuigi ka varem üks ja teine elukutseline valemängija siin ja seal õnne katsus, polnud see veel hädaohtlik, hoopis teiseks muutus olukord elukutseliste mängijate ja valemängijate arvu kohutavalt suurenemisega tänu nimelt mängupõrgutele. Muu seas mängis suurt osa Louis XIV ümbruskonnas teatava aja jooksul keegi kreeklane, kes ennast suutis poetada „aristokraadina“ ja „kavalerina“ parimasse seltskonda. Selle mehe tegevus seisis ainult hasartmängudes: mehel „vedas“ hiiglamoodi ja ta teenis mänguga aukartustäratavaid summe — kuni areteerimiseni. Selgus nimelt, et lugupeetud „kavaler“, eeskujulikkude elukommetega isik oli harilik valemängija ja petis. Sest ajast peale hakati Prantsusmaal valemängijaid ka kreeklasteks („grecs“) nimetama, nimetus, mis seniajani on püsinud Prantsusmaal ja isegi mõnes teises riigis. Kõigiti „sümpaatlik“ kavaler läks aja jooksul liig julgeks ja see sai lõpuks tema-

le saatuslikuks. Kui tema kord oma osavate näppude abil suutis kuningalt eneselt võita suurema rahasumma, hakati mehele rohkem tähelepanu pöörama. Parajal silmapilgul areteeriti siis kavaler ja mõisteti hiljem valemängu eest vangki: ainuüksi kuningaga mängitud partii eest sai mees 20 aastat vangistust. Mitte ükski mehed ei harrastanud Louis XIV ajal hasartmängu, vaid ka naised, ja valemängijaid leiame nii hästi meeste kui ka tolleaegsete naiste seas. Muu seas tehti kindlaks, et kuulus proua de Montespan valesi mängis, kui temal oli rahapuudus suur ja kui olukord seda lubas.

Valemängijate võtted nüüd ja vanal ajal on ühed ja samad: märgitakse kaarte, et neid mängu ajal hästi tunda, kusjuures märkimise alla tulevad ainult mõned kaardid, mis eriliselt tähtsad mängus; teine lemmiktrikk on kaartide segamine nii, et tarvilised kaardid ikka mängu alla jäävad, vaatamata suurele segamisele ja äratõstmisele, selleks on muidugi vaja suurt osavust, kuid kui see kord käes, siis tüsatakse ka korralikult neid mänguhaigeid, kes, maksku mis maksab, tahavad võita ja sageli kaotavad oma raha ja veel peale selle ka võõra raha. Vaheendiste aegade ja meie aja vahel seisab vast ehk selles, et inimeste meelitamise viis mängupõrgutesse on muutunud, et mängupõrgud on saanud kättesaadavaks igapähele, mis just eriti hädaohtlik, ja et mängud on muutunud; mis aga muutunud pole — see on valemängijate pere, mille liikmete arv ka veel praegugi näitab alalist tõusu.

Kohtuministri seletus tempelmaksu asjus.

Et meil tempelmaksustamisega ühenduses olevad küsimused osutuvad tihti väga keerulisteks, mille põhjuseks on asjaolu, et meil maksavad praegu veel endised vene seadused, okupatsioonieagsed määrused ja meie oma korraldused, ja et üht ehk teist küsimust tempelmaksustamise alal on valgustatud mitmeti, avaldame allpool kohtuministri seletuse tempelmaksustamise kohta ja nimelt hangete ja töövõtete osas.

1) Tuleb pidada silmas, et tempeltariifi nr. 5/28 tekst („R. T.“ nr. 71/72 — 1920. a.) ei ole eestikeelses tõlkes täpne ja temast

arusaamiseks peab algteksti poole pöörama, kus on öeldud: „Werkverdingungsverträge über Herstellung unbeweglicher Sachen (Bauverträge)“.

2) Kuna saksa tsiviilseadus (B. G. B.) vahet teeb mitte ainult töövõtte- (Werkvertrag ehk Werkverdingungsvertrag) ja hankelepingute (Lieferungsvertrag) vahel, vaid peab silmas ka segalepingut (Werklieferungsvertrag — § 651), mille järgi tööettevõtja ühtlasi muretseb ka töömaterjali, tuleb jõuda arvamisele, et tempeltariifi nr. 5/28 käib ainult puht töövõttelepingute (töövõtja materjalita) koh-

ta ja ainult neil juhtumustel, kui ehitatakse kinnisvarasid (nähtavasti selle sõna laiemas mõttes, mis järgneb sõnast „Sachen“).

3) Pidades silmas eelpooltoodud jõmak-sime otsusele:

a) kui tegemist on puht hankelepingu-ga, tuleb riigiasutusel hankijalt tempel-maksu võtta tempeltariifi nr. 7/11 järgi ja tempelmaksu seaduse § 4 B p. 4 teise löi-ke (teine lause) põhjal — 1%;

b) kui tegemist on puht töövõttelepin-guga, millega ettevõtjale kohuseks tehtud riigi materjalist midagi teha, arvatud väl-ja liikumatud asjad (unbewegliche Sach-en), siis tuleb tempeltariifi nr. 13/24 jär-gi tempelmaksu seaduse § 4 B p. 4 teise löi-ke põhjal (esimene lause) tempelmaksu võtta — 1/2%;

c) kui tegemist on puht töövõttelepin-guga, millega töövõtjale on kohuseks teh-tud, riigi materjalist mingit kinnisvara ehitust korda saata, siis tuleb tempelmak-su võtta töövõtjalt tempeltariifi nr. 5/28 järgi tempelmaksu seaduse § 4 B p. 4 tei-se löi-ke (esimene lause) põhjal 1/3%;

d) kui tegemist on segalepinguga, s. o. kui töövõtja töö teeb oma materjalist ja kui lepingus ei ole lahutatud materjali-hind töötasust, siis tuleb tempelmaksu töövõtjalt nõuda tempelmaksu seaduse §§ 7 p. 2 ja 4B p. 4 teise löi-ke (teine lau-se) põhjal tempeltariifi nr. 7/11 järgi — 1%, kui tempelmaksu seaduse § 11. ette-nähtud tähtaja jooksul materjalihinda ei lahutata töötasust;

e) kui tegemist on segalepinguga, kus-juures töövõtja valmistab töö osalt oma, osalt riigi materjalist ja materjalihind ei ole töötasust lahutatud, jääb see leping B. E. S. § 4230. põhjal küll töövõttelepin-guks, kuid tempelmaksu seaduse § 7. p. 2. eeskirjade ja sama seaduse § 4. B p. 4. tei-se löi-ke (teine lause) järgi tuleb tempel-maksu siiski hankelepingu määruste järe-le võtta, nimelt tempeltariifi nr. 7/11 jär-gi — 1%, kui tempelmaksu seaduse § 11. ettenähtud tähtaja jooksul materjalihinda ei lahutata töötasust. (Kohtuministri kiri nr. 3218 — 1926. a. teedeministrile.)

Ametlik osa.

Politseidirektori käsukirjaga 11. skp. nr. 33

avaldatakse 4. jaanuaril s. a. politseikooli alama klassi kursuse lõpetanud kasvan-dikkude nimekiri, kes 5. jaanuarist s. a. arvates kohtadele määratud: Albert Laur, Alfred Hütt, Heinrich Paru, Artur Pealu, Edgar Eller, Albert Leesik, Johannes Birkfeldt, Evald Rossmann, Otto Mathie-sen, Karl Reinmann, Richard Grauberg, Johannes Saar, Valentin Repnau, Elmar Lehtmets, Elmar Luik, Arnold Aader, Jo-hannes Värtina, Karl Kiipli, August Jaani-mägi, Voldemar Blank, Karl Mäe, Karl Aarik, August Kangur, Oskar Hakmann, Aleksander Busch, Aleksander Kotkas, Heinrich Välja, Aleksander Resto, August Ungru, Heinrich Kikkas, Ado Uusna, Heinrich Kera, Eduard Vilborn.

Käsukiri 13. jaanuarist s. a. nr. 2 sisemi-nisteeriumile.

Politseiasutuste kujundamise määruse §§ 44. ja 45. põhjal on määratud, arvates 15. jaan. kuni 1. veebruarini s. a.:

1) Võru-Petseri abiprefekti ajutiseks kohustetäitjaks Petseris — Viru-Järva abiprefekt Narvas Albert L a p m a n, 2) Viru-Järva abiprefekti ajutiseks kohuste-täitjaks — 2. jaoks. politseikomissar Tar-tus Roman P a v i a n, 3) 2. jaoskonna po-litseikomissari ajutiseks kohustetäitjaks Tartus — politsei vanem assistent Juhan E i c h b a u m.

2. jaoskonna politseikomissariks Tar-tus on kinnitatud politsei vanem assistent Juhan E i c h b a u m, arvates 1. veebrua-rist s. a.

Välismailt.

Tähtis dokument naistega kauplemise kohta.

Rahvasteliidu juures asub teatavasti erikomisjon, mille ülesandeks on organi-seerida võitlust naiste ja lastega kauple-

mise vastu. Tähendatud komisjon aval-das hiljuti osa tema käes olevatest mater-jalidest. Omal ajal pöördus komisjon mit-me asutuse, isiku jne. poole küsimuslehe-ga, mida paluti täita ja mis käsitab mitme-

suguseid naistega kauplemisse puutuvaid küsimusi. Muu seas sattus komisjoni kätte ka ühe Genua kloostris viibiva nunnaruaranne, kes korjas pikema aja jooksul väga väärtuslikku materjali naistega kauplejate kohta. Nunn — Paolina Luisa on julge naisterahva nimi — palus ülemuselt luba kloostrist teatava aja peale lahkuda ja kanda harilikke riideid, et uurida naistega kauplejate tegevust. See luba anti nunnale, kes siis hakkas käima kurikuulsates Genua, Neapeli ja Marseille lokaalides — kuritegijate kohtamiskohtades. Nunn lasi paista välja, et tema otsib noori naisterahvaid Lõuna-Ameerika lõbumajade jaoks. Tema näitas ette mitmesuguseid võltsitud kirju, mis tõendasid, et temale on tõesti ülesandeks tehtud astuda ühendusse naistega kauplejatega. Naisterahva julge ülesastumine, asjatundlikkus ja soovituskirjad avaldasid tarvilikku mõju ja kuritegijad hakkasid uskuma, et tegemist on tõesti „ametvennaga“. Aja jooksul tutvunes tema tähtsamate agentidega ja isegi mõne juhiga ja temale lubati võtta osa salajastest koosolekutest. Tänu julge nunnale tegevusele, päästeti paljud naisterahvad kuritegijate käest ja temalt saadud andmete ja teadete põhjal läks prantsuse ja itaalia politseil korda aretada mitu tähtsat tegelast — rahvusvahelist kelmi ja elukutselist naistega kauplejat. Rahvasteliidule esitatud materjal, mis õige laialdane, näitab väga selgelt kuritegijate — naistega kauplejate tegevust, näitab kui laialdane on see tegevus ja kui hästi on kuritegijad suutnud organiseeruda; ühtlasi langeb ära igasugune kahtlus, kas naistega kauplejad on tõesti organiseeritud: mõned politseivalitsused olid veel senini arvamisel, et jutud siiski organiseeritud naistega kauplejate võrgust on kui mitte täieline väljamõeldus, siis vähemalt liialdus. Julge naisterahva aruaranne, kes tihti oma elu kaalule pani, jälgides kuritegijate tegevust, kes ööd ja päevad saatis mööda kõige viletsamates ja halva kuulsusega mülgastes, paljastab väga hästi naistega kauplejate tegevust: meie näeme, et kuritegijatel on hea organisatsioon, õpime tundma tähtsate agentide võtteid, näeme kuidas ja kus nemad kohtavad, kus asuvad nende tegevuse keskkohad, kuidas tegutsevad allagendid sadamates, lokaalides, raudteedel, missugust hinda nõutakse ja makstakse „kauba“ eest jne., õpime ühesõnaga tundma vastikute kuritegijate tegevust. Nunn

Paolina Luisa põgenes, kui kuritegijad said teada, et tema on „äraandja“. Tema andis ennast prantsuse politsei kaitse alla ja läks üle Lõuna-Prantsusmaal asuvasse kloostrit. Kuritegijad ähvardasid temale kätte maksta, seepärast peetakse ka praegune nunn asukoht saladuses.

Murdvargad politseiametnikkude korterites.

Londoni politsei otsib praegu murdvargaid taga, kes lühikese aja jooksul on pannud toime mitu suurt murdvargust. Huvitav on seejuures see asjaolu, et kuritegijate eesmärgiks on nähtavasti sisse murda ainult politseiametnikkude korteritesse. Murdvargusi toimetatakse suure hulljulgusega ja kannatada saavad ainult kõrgemad politseiametnikud. Hiljuti tehti tuhjaks politsei-inspektor Rowe korter, sellele järgnesid veel mõned teised murdvargused, nii et kokku on kannatanud 6 kõrgemat politseiametnikku. Mõnede asjaolude järele otsustades, on Londoni politsei jõudnud arvamisele, et murdvargad on ühed ja samad, ja see asjaolu, et sissemurdmisi on toimetatud just politseiametnikkude juures, pole juhuslik. Senini pole saadud veel julgete kuritegijate jälile.

Maailma hukkaminek kohtuarutamisel.

Neapelis on praegu käimas väga huvitav kohtuprotsess, mille arutamine sünnib kõrgemas kohtus. Arutusel on nimelt tüliasi, mis sai alguse 927 aasta eest! Umbes 1000 aasta eest kinkisid Neapeli juures asuva mäe omanikud selle mäe ühele kloostrile, kartes maailma hukkaminekut. Hiljemini aga hakkasid mäeomaniku järeltulijad kloostrilt nõudma mäe tagasiandmist, seletades, et kink on tehtud ainult „sub conditione“, teatavatel tingimustel. Asi võeti kahe aasta eest uuesti üles, algas pikk protsess, mis nüüd nähtavasti lõpule jõudmas.

Alkoholimüügi vastu võitlemisest Ühisriikides.

Ameerika Ühisriikide kohtuministrium avaldas 1. a. lõpul aruande karistuste kohta, mis ühenduses seal maksva keeluseaduse rikkumisega. Need statistilised andmed näitavad kõigepealt, et karistatute ja karistuste arv on väga suur. Keeluseaduse maksimahakkamise ajast peale on isikuid kokku karistatud 223 506 korral; määratud karistused teevad üldse välja 22.500 aastat vangistust. Sellele tu-

levad juure lisada pr. Mabel Willebrandti andmed, et saada paremat ülevaadet. Tähendatud proua on keeluseaduse täitmise järele valvava ameti abijuhatajanna ja tähendab, et 1926. a. pandi aresti alla 1379 Ühisriikide laeva, mis kauplesid alkoholi või tegid tegemist alkoholi salajaselt sissevedamisega; aasta varem, s. o. 1925. aastal pandi aresti alla ainult 330 laeva, mis näitab kontrabandistide tegevuse suurenemist ja ühtlasi ka valve ja võitluse kõvendamist valitsusasutuste poolt. Salakaubavedajad muretsevad endale alatasa laevu juure, kusjuures pearõhk pannakse kiirsõitjatele laevadele, mis raskendab muidugi ametivõimude tegevust iga päevaga. Rahalisi karistusi on määratud 6 miljoni dollari suuruses (1926. aastal); üldse määrati 1926. a. keeluseaduse vastu eksimiste eest Ühisriikides 352 milj. dollarit trahvi, 34 miljoni võrra rohkem kui 1925. a. Need arvud näitavad aga, et rahatrahvid, mis langevad salakaubavedajatele, moodustavad ainult tühise osa üldistest trahvidest keeluseaduse vastu eksimiste eest. — Teiselt poolt kavatakse võitlust alkoholi vastu veidi pehmendada või õigemini temale anda pisut teinekujuga. Tervet alkoholivastast võitlust valitsusasutuste poolt juhib praegu kindral Andrew, kes seadis ametisse astumisel üles uued põhimõtted salajoomise ja alkoholiga salakaubitsemise vastu võitlemisel. Kuna veel aasta eest tungisid valitsusagendid erakorteritesse, et läbiotsimisi toime panna ja alkoholi otsida, on nüüd see võitlusmeetod jäetud kõrvale.

Läbiotsimisi erakorterites enam toime ei panda, samuti on jäetud kõrvale razziaid restoraanides, välja arvatud muidugi erilised juhtumised. Politsei ülesandeks on nüüd ühes teiste vastavate ametivõimudega võidelda mitte tarvitajate, vaid sissevedajate vastu. Küsitav on muidugi, kas suudetakse heade tagajärgedega võidelda valmistajate vastu, kes asuvad harilikult maal ja linnaservades ja kes valmistavad midagi ka meile tuntud „samogonni“ taolist. Hoopis teistsugune on aga lugu sisseveoga. Rannavalve ja piirivalve võitlevad praegu õige edukalt salasisseveo vastu, mille tõenduseks on muuseas see asjaolu, et läinud aastal suudeti importeerida õige vähe veine ja likööre, nii et nende järgi tundus suur puudus; vastavalt sellele kerkisid ka hinnad väga tunduvalt, sest saadaval olid ainult Ühisriikides valmistatud joogid. Joomise ja salaveo mõttes sammub Ühisriikides Chicago linn kõigest ees, sellele järgneb Detroit. Alkoholipolitsei võitles eriti energiliselt Detroitis, kus 2760 inimest areteeriti keeluseaduse vastu eksimiste pärast. Huvitav aga on märkida, et kohtunikku arvamane läks politsei omast tunduvalt lahku. Areteeritute seast mõisteti süüdi kõigest 932 isikut, sellest arvust mõisteti tingimisi süüdi veel 19%; üks osa mõisteti küll kinni, kuid vahiallavõtmise käsk ei järgnenud kohtuotsusele. Paljudele määrati rahatrahv, nii et tegelikult sattusid vangimajja peaaegu 3000 inimesest ainult kolm.

Küsimusi ja kostmisi.

Nr. 30. Konstaabel P. H. Küsimus.

1) Maal laadal õhkpüssiga nooleratta korraldaja poolt on võitudeks pandud välja muude asjade hulgas ka panderolli all olevad veinid, viin ja piiritus pudelitega, ning sellekohase võidu puhul antakse neid võitjale ka välja. Kas saab võtta niisugusel korral nooleratta korraldaja vastutusele ja mis alusel, Viimasel on olemas muidugi politsei peavalitsuse luba õhkpüssiga nooleratta korraldamiseks laafadel.

Märkus: Analoogiline asi oli hiljuti rahukohtus harutusel, kus akts. val. süüdistas akts. sead. § 1110. järele, kuid kohus

mõistis nooleratta korraldaja õigeks, põhjendades, et viimane ei toimunud kasusaamise eesmärgiga müümist, vaid alkohol. joogi andis ainult võidu väljalaskmisel võitjale. Kas ei saaks vastutusele võtta alkoholiliste jookide äriruumis hoidmise pärast?

2) Kas võib loterii-allegriil väljaloositavate asjade hulgas ka veini, piiritust või muud alkoholi sisaldavaid jooke olla? Kui see keelatud, siis missuguse seaduse järele?

Vastused. 1. Ei saa vastutusele võtta.
2. Ei ole seaduslikke takistusi.

Nr. 43. Lugeja K—h. Küsimus. Sala-kaubaveo asi on otsustatud rahukohtu mõlemas instantsis vastavalt peatollimeeti poolt politsei juurdluse põhjal tõstetud süüdistusele. Vormiliste vigade tõttu on riigikohus saatnud asja uueks harutamiseks rahukogusse. Kas võib asja algata-

ja politseiametnik, kes figureeris rahukohtus tunnistajana ja kes saab seaduse järele teatud osa rahatrahvist, nüüd oma huvide kaitseks kohtuprotsessist osa võtta? Jaataval korral kuidas, kellena ja mis alusel?

Vastus. Ei või.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksusetuks järgmised isikutunnistused:

Vihast, Paul Karli p., v. a. Pärnu linna pol. jsk. ülemalt 26. 5. 25 a. nr. 676. (3878)
Soovik, Karl Hansu p., v. a. linna pol. komissarilt Pärnus 17. 2. 27 a. nr. 655. (3879)
Nool, Peeter, v. a. Petseri linna pol. I. jsk. ülemalt 19. 3. 21 a. nr. 40. (4699)
Konstantinova, Praskovja, v. a. Panikovitshi vallaval. 6. 9. 20 a. nr. 4508. (4700)
Freimann, Selma, v. a. Valga maak. pol. ülemalt 14. 7. 21 a. nr. 9671. (4701)
Lumi, Egor, v. a. Petseri vallaval. 28. 1. 21 a. nr. 8/41. (4702)
Shuravleva, Aleksandra, v. a. Petseri vallaval. 13. 1. 21 a. nr. 86/36.
Täht, Jaan, v. a. Meremäe vallaval. 21. 11. 23 a. nr. 573. (4703)
Vagane, Vassili, v. a. Petseri vallaval. 18. 1. 20 a. nr. 371. (4704)
Kivilätte, Matrjona, v. a. Panikovitshi vallaval. 21. 1. 21 a. nr. 1117. (4705)
Matjushenok, Maria, v. a. Pärnu linna pol. I. jsk. ülem. 7. 6. 23 a. nr. 1060. (4706)
Sorokin, Stepan, v. a. Irboska vallaval. 22. 3. 27 a. nr. 166. (4707)
Mashin, Jegor, v. a. Vilo vallaval. 21. 12. 23 a. nr. 600. (4708)
Kudrov, Mihail, v. a. Rootovo vallaval. 24. 1. 24 a. nr. 26. (4709)
Brosdin, Jevstignei, v. a. Laura vallaval. 12. 5. 23 a. nr. 323. (4710)
Tamm, Evald, v. a. Meremäe vallaval. 6. 8. 25 a. nr. 337. (4712)
Sooberg, Frits Ado p., v. a. Pärnu linna pol. jsk. ülemalt 7. 10. 21 a. nr. 13995. (3894)

Aberland, August Ado p., v. a. Pärnu linna pol. jsk. ülemalt 22. 11. 19 a. nr. 408. (3895)
Volt, Ado Johani p., v. a. Pärnu linna pol. jsk. ülemalt 31. 12. 19 a. nr. 8574. (3899)
Lerch, Liina Madise t., v. a. Rääma vallaval. 23. 12. 19 a. nr. 389. (3900)
Mihailion, Margot Antoni t., v. a. Pärnu linna pol. jsk. ülemalt 5. 11. 23 a. nr. 2002. (3883)
Tammann, Mihkel Villemi p., v. a. Pärnu linna pol. jsk. ülemalt 23. 12. 19 a. nr. 7118. (3884)
Grünberg, Erich Otto p., v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 19. 10. 20 a. nr. 12524. (3885)
Jaakson, Mihkel Jaani p., v. a. Vana-Vändra vallaval. 15. 4. 24 a. nr. 239. (3887)
Papp, Nikolai Jaani p., v. a. Tall. linna pol. sadama jsk. ülemalt 11. 4. 25 a. nr. 903. (3890)
Vilmansen, Konrad Gustavi p., v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 22. 8. 22 a. nr. 1170. (3891)
Puusman, Anna Mardi t., v. a. Pärnu linna pol. jsk. ülemalt 1919 a. nr. 4533. (3892)
Berg, Paul Mihkli p., nr. 885. (5468)
Proovel, Jaan Jakobi p., nr. 257. (5468)
Kolpakov, Mihail Ivani p., nr. 19. (5468)
Stogov, Stepan Aleksandri p., nr. 485. (5468)
Lindpere, Karl Mardi p., nr. 117. (5468)
Must, Aleksander Jakobi p., nr. 611. (5468)
Traks, Katta Jakobi t., nr. 335. (5468)
Jaanus, Anton Toomase p., nr. 900. (5468)
Nukka, Alma Karli t., nr. 542. (5468)
Siefermann, Auguste, nr. 143. (5468)

- L ä t t, Oskar Jakobi p., nr. 586. (5468)
 K a s k, Hilda Johannese t., nr. 402. (5469)
 D u h o v, Ivan Konstantini p., nr. 451. (5469)
 V u n k, August Jaani p. (5469)
 R o o t b e r g, Elfriede Gustavi t., nr. 42. (5469)
 P ö d e r, Hans Jaagu p., nr. 1244. (5469)
 K l i m o v, Joff Ivani p., nr. 392. (5469)
 P a d r i k, Elmar Augusti p., nr. 498. (5469)
 R o o s, Richard Gottliebi p., nr. 2319. (5469)
 N u g a, Johannes Peedu p., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 21. 10. 24 a. nr. 3446. (5134)
 N i i t i m, August Priidu p., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 3. 11. 23 a. nr. 1824. (5136)
 L a n g e, Eduard Jaani p., v. a. Tall. linna pol. sadama jsk. ülemalt 21. 2. 25 a. nr. 776. (5138)
 P a u l s o n, Mari Hansu t., v. a. Kuivajõe vallaval. 11. 11. 20 a. nr. 506. (6480)
 T a m m, Jaan Antoni p., v. a. Tuhala vallaval. 25. 4. 25 a. nr. 47. (6481)
 N a h k u r, Hans Mardi p., v. a. Kuivajõe vallaval. 20. 3. 20 a. nr. 860. (6482)
 S i i d o k, Jaan Hendriku p., v. a. Raasiku vallaval. 8. 1. 21 a. nr. 865. (6483)
 S e e n u r m, Jaan Hansu p., v. a. Kuivajõe vallaval. 16. 1. 25 a. nr. 190. (6485)
 P a a v e l, Peeter Joh. p., v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 8. 9. 23 a. nr. 1763. (6487)
 R j a b t s h i k o v, Mihail Gavrili p., v. a. Kulje vallaval. 16. 3. 23 a. nr. 382. (6488)
 K ä b i, Rudolf Hansu p., v. a. Alavere vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 364. (6490)
 L i n d v a l d t, Elisabeth Kristjani t., v. a. Kiiu vallaval. 15. 12. 19 a. nr. 115. (6489)
 L a s s, Johannes Tõnu p., v. a. Alavere vallaval. 21. 7. 22 a. nr. 855. (6491)
 A n d r e s p u k, Lidia Jaani t., v. a. Kolga vallaval. 5. 6. 25 a. nr. 112. (6492)
 S a a r, Mihail Aleksei p., v. a. Kiiu vallaval. 28. 12. 19 a. nr. 189. (6493)
 S t i i m a n n, Anu Jüri t., v. a. Raasiku vallaval. 28. 4. 20 a. nr. 752. (6494)
 K r i s t a l, Gustav Joosepi p., v. a. Kõnnu vallaval. 3. 12. 19 a. nr. 153. (6495)
 L i l l e b e r g, Karl Jaani p., v. a. Kodasoo vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 199. (6496)
 J a n o f, Rudolf Johani p., v. a. Triigi vallaval. 12. 6. 20 a. nr. 1190. (6498)
 V o r s, Liisa Hansu t., v. a. Alavere vallaval. 21. 12. 19 a. nr. 177. (6499)
 A d l e r, Eduard Jakobi p., v. a. Kõnnu vallaval. 21. 1. 20 a. nr. 573. (6500)
 I n d u s, Gustav Jüri p., v. a. Laiuse vallaval. 12. 6. 23 a. nr. 67. (6750)
 T o m i n g a s, Priidu Jüri p., v. a. Lihula vallaval. 12. 12. 19 a. nr. 142. (6751)
 T r u u m a n n, Villem Jaani p., v. a. Paatsalu vallaval. 1920 a. nr. 132. (6752)
 A b r o, Liisa Jüri t., v. a. Saulepa vallaval. 3. 2. 20 a. nr. 439. (6753)
 P ä r n, Jaan Aug., v. a. Saulepa vallaval. 4. 11. 24 a. nr. 65. (6754)

TEADAANNE.

Paide jaoskonna politseikomissar annab teada, et 24. jaan. 1928. a. kell 10 hommikul müüakse Veinjärve vallas,

ENAMPÄKKUMISEL

Mihke! Kuivajõe päralt olev varandus, mis koosneb 500 puudast põletatud lubjast, hinnatud 100 krooni peale, maksude sissenõudmiseks. Müüdavat lupja võib näha oksjoni päeval kohal. Pakkumine algab pakutavast summast.

Politseikomissar.

Kommerts Pank

Tallinn, S. Karja tän. nr. 15. -- Telegr. aadr. „Kommertsbank“

= TELEFONID: =

986 Üldine, 989 Juhatus, 29-61 valuuta, kassa, diskont.

Pank võtab raha hoiule, annab välja laenusid ja toimetab kõiksugu pangaoperatsioone kodu- ja välismaal. Kiire pangatalitus.

Panga Juhatus.